

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित विवरण

आ.व. २०७६/७७
(२०७६ श्रावण देखि असोजसम्म)

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित वितरण

आ.व. २०७६/७७
(२०७६ श्रावण देखि असोजसम्म)

नेपाल सरकार

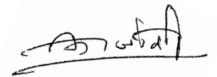
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

खाद्य प्रतिष्ठि तथा गुण नियन्त्रण विभाग

बबरमहल, काठमाडौं

प्राक्कथन

आम उपभोक्तासँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने सार्वजनिक महत्वका बिषयमा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागले बिभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसँग सहकार्य गर्दै उपभोक्ता शिक्षाको माध्यमबाट जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ । नेपालमा खाद्य प्रविधिको विकास सँगसँगै आमउपभोक्ताको दैनिक आहारमा पनि परिवर्तन हुदै आएको तथ्यलाई नकार्न सकिदैन । अस्वस्थकर खानाबाट हुनसक्ने रोग तथा महामारीले जनस्वास्थ्यमा नकारात्मक असर पार्ने भएकोले मानव स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने खाद्यवस्तु र यसको गुणस्तरलाई कुनै पनि हालतमा सम्झौता गर्न नसकिने र खाद्य, दाना तथा पेय पदार्थहरूमा गुण नियन्त्रणको लागि उपभोक्ता जनचेतना एउटा महत्वपूर्ण आयाम भएकोले उपभोक्ताहरूको जनचेतना र सक्रिय सहभागिताबाट मात्र खाद्य स्वच्छतामा फड्को मार्न सहज हुने कुरालाई मध्यनजर गर्दै आम उपभोक्ताको सूचनाको हकलाई मर्यादित बनाउन सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागबाट प्रचलित खाद्य एवम् दाना पदार्थ ऐन नियमानुसार गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य तथा प्रदान गर्ने सेवा सम्बन्धी विवरण सार्वजनिक गर्न लागिएको छ । यसले आम उपभोक्ता लगायत यस विभागका कार्यहरू प्रति चासो राख्ने सम्बन्धित सबैलाई आवश्यक सूचना प्राप्त हुने विश्वास लिएको छ । विभागको कामहरूलाई अझ प्रभावकारी बनाउन सम्बन्धीत सबैबाट महत्वपूर्ण सुझाव प्राप्त हुने अपेक्षा लिएको छु ।

डा. मतिना वैद्य जोशी
महानिर्देशक

विषय सुची

१.	ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा सामान्य परिचय:	१
२.	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका मुख्य मुख्य उद्देश्यहरू:	१
३.	विभागको कार्यक्षेत्र:	२
४.	विभागको विद्यमान कर्मचारी संरचना (केन्द्रीयस्तर)	५
५.	सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारीको विवरण	६
६.	सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि	१६
७.	विभागको निर्णय प्रकृत्या:	२१
८.	निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी	२२
९	सम्पादन गरेको कामको विवरण	२२
१०	कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद	२३
११.	विभागले प्रयोग गर्ने गरेको प्रमुख ऐन नियम तथा निर्देशिकाहरूको विवरण निम्नानुसार रहेका छन् ।	२३
१२.	आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण (२०७६ श्रावण, भाद्र, आश्विन)	२५
१३.	तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण नियमानुसार तोकिएबमोजिमको अन्य विवरण समेत आवधिक रुपमा विभागको वेवसाइटमा राख्ने गरिएको छ ।	२५
१४.	अधिल्लो आ.व. मा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण,	२५
१५.	सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि	२५
१६.	सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदन र सो उपर दिएको विवरण त्रैमासिकमा कुनै पनि सूचना माग नभएको ।	२६
१७.	सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएमा वा हुने भएको भए सोको विवरण सम्बन्धित जानकारी विवरणहरू समेत विभागको वेवसाइटमा राख्ने गरिएको छ ।	२६

**सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित विवरण
आ.व. २०७६/७७ (२०७६ श्रावण देखि असोजसम्म)**

१. ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा सामान्य परिचय:

वि.सं.२०१८ मा तात्कालिन कृषि तथा वन मंत्रालय अन्तर्गत खाद्य विभागको रूपमा स्थापना भई समय समयमा संरचना विस्तार एवं हेरफेर सगैँ हाल आएर सघीय संरचनाको रूपमा कृषि तथा पशुपन्क्षी विकास मन्त्रालय अन्तर्गत एउटा विभागको रूपमा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग रहेको छ ।

२. खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका मुख्य मुख्य उद्देश्यहरू:

- खाद्य वस्तुहरूको उत्पादन स्तरदेखि विक्रि वितरण तथा आयात/निर्यातमा विशुद्धता कायम राख्न खाद्य ऐन, २०२३ अनुरूप खाद्य स्वच्छता तथा गुण नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गरी खाद्य ऐनको कार्यान्वयन गरी आम उपभोक्ताहरूको स्वच्छ तथा गुणस्तरीय खाद्य पदार्थ उपभोग गर्न पाउने हकको रक्षार्थ कार्य गर्ने ।
- दाना पदार्थको गुणस्तरमा शुद्धता कायम राख्न दाना ऐन, २०३३ को कार्यान्वयन गरी स्वस्थ एवं स्तरयुक्त दाना उत्पादनमा बृद्धि ल्याई पशुपालन व्यवसायमा टेवा पुर्‍याउने र पशुजन्य खाद्य पदार्थको स्वच्छता तथा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने ।
- खाद्य औद्योगिकरणको लागि खाद्य प्रशोधन प्रविधि विकास गर्ने, विकसित प्रविधि व्यवसायिक स्तरमा प्रचार प्रसार तथा विस्तार गर्ने र स्वरोजगार प्रवर्द्धनको लागि सीपमूलक तालिम प्रदान गर्ने ।

- पोषणयुक्त, खाद्य वस्तुहरूको पहिचान, पोषकतत्व विश्लेषण, परिकार विकास र खाद्य पोषण शिक्षा जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरी जनताको पोषणस्तर बढाउन सहयोग पुर्याउने ।
- खाद्य तथा दाना पदार्थको जांच परीक्षण तथा विश्लेषणका लागि भरपर्दो र स्तरीय प्रयोगशाला सेवा प्रदान गर्ने ।
- विश्व व्यापार संगठन (World Trade Organization)को पशु तथा बोट विरुवाजन्य स्वस्थता सम्बन्धि (Sanitary and Phyto-sanitary) सम्झौता अनुसार व्यापार सहजीकरणमा सहयोग गर्ने ।

३. विभागको कार्यक्षेत्र:

क) खाद्य तथा दाना स्वच्छता तथा गुणस्तर नियमन

- खाद्य तथा दाना उद्योग स्थापनार्थ सिफारीस, अनुज्ञापत्र जारी तथा निरीक्षण
- खाद्य आयात निर्यात तथा गुण प्रमाणिकरण
- आहारपुरक खाद्य पदार्थहरूको नियमन
- खाद्य तथा दाना पदार्थहरूको स्तर निर्धारण तथा परिमार्जन
- खाद्य स्वच्छता एवं गुणस्तर सम्बन्धि तालीम, प्रचार प्रसार
- खाद्य तथा दाना उद्योग/बजार निरीक्षण, नमूना संकलन र कारवाही
- होटल रेष्टुरेन्ट, मिठाइ पसल अनुगमन निरीक्षण
- खाद्य स्वच्छता एवं गुणस्तर सम्बन्धि उपभोक्ता शिक्षा तथा जनचेतना
- खाद्य वस्तु तथा दाना पदार्थहरूको गुण प्रमाणीकरण
- खाद्य स्वच्छता सम्बन्धि दिवस, चाड पर्व, मेला लक्षित विशेष कार्यक्रम

ख) खाद्य प्रविधि विकास तथा पोषण

- खाद्य प्रविधि तथा पोषण अनुसन्धान कार्यक्रम
- खाद्य प्रविधि तथा पोषण प्रयोगशाला सेवा
- खाद्य प्रशोधन तथा खाद्य पोषण तालिम, प्रचार प्रसार, सुचना तथा संचार कार्यक्रम

- खाद्य प्रविधि तथा पोषण अनुसन्धान तथा विकास कार्यक्रम
- खाद्य प्रविधि तथा पोषण प्रयोगशाला
- तालिम, सुचना तथा संचार कार्यक्रम
- खाद्य पौष्टिक तत्व विश्लेषण
- स्वरोजगार सृजनाका लागि सिप मूलक तालिम
- उद्यमी व्यवसायी उन्मुख प्रविधि विकास तथा परामर्श सेवा
- परिकार विकास (बाल आहार/पौष्टिक आहार)
- खाद्य पोषण रेडियो कार्यक्रम
- सामूदायिक पोषण सुधार कार्यक्रम स्थानीय खाद्य पदार्थहरूको पौष्टिकता पहिचान तथा पोषिला स्थानीय खानाको प्रचार प्रसार, खानेबानीमा सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम प्रदर्शन, मेला आदि ।

ग) केन्द्रीय खाद्य तथा दाना रेफरेन्स प्रयोगशाला

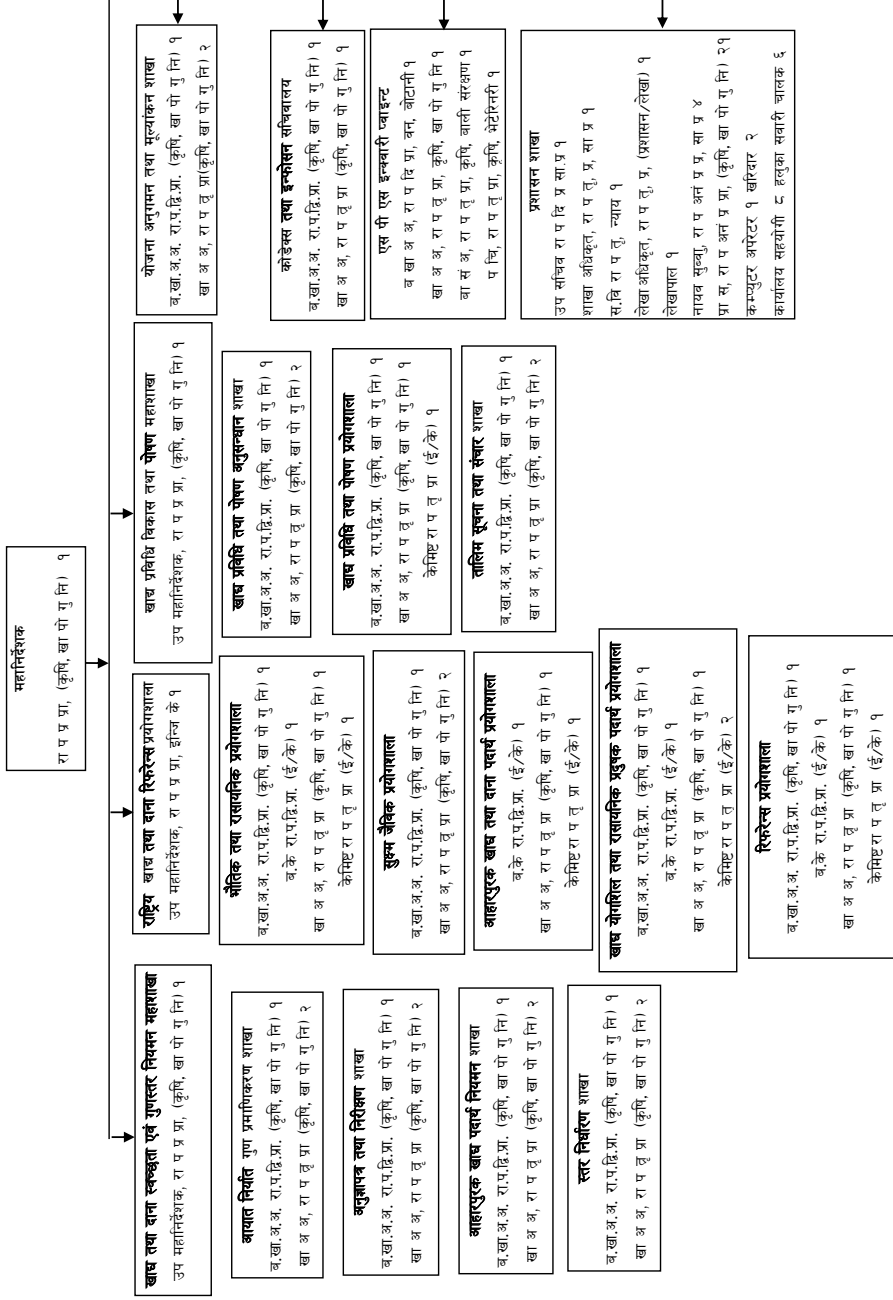
१. स्वदेशमा उत्पादन हुने खाद्य वस्तुहरू तथा दाना पदार्थहरूको जांच विश्लेषण सेवा
२. आयात निर्यात हुने खाद्य वस्तुहरू तथा दाना पदार्थहरूको गुणस्तर परीक्षणका लागि जांच विश्लेषण सेवा
 - भौतिक तथा रासायनिक प्रयोगशाला सेवा
 - शुक्ष्म जैविक प्रयोगशाला सेवा
 - आहारपुरक खाद्य तथा दाना पदार्थ प्रयोगशाला सेवा
 - खाद्य योगशिल तथा रासायनिक प्रदुषक प्रयोगशाला सेवा
 - रिफरेन्स प्रयोगशाला सम्बन्धि कार्य
३. प्रयोगशाला सम्बन्धी तालीम एवं क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम
४. अन्तरीक एवं बाह्य प्रयोगशाला जाँच विश्लेषण एवं क्षमता परीक्षणमा सहभागी हुने तथा गराउने
५. विश्लेषण विधि विकास तथा विधि प्रमाणिकरण (Method validation) कार्यक्रम
६. प्रयोगशाला एक्रिडिटेशन कार्यक्रम

घ) कोड्क्स (Codex) तथा इन्फोसान (INFOSAN) को फोकल प्वाइन्ट एवं सम्पर्क विन्दुको रूपका कार्य गर्ने

ड) एस पी एस नेशनल इन्क्वारी प्वाइन्ट (SPS National enquiry Pont) सम्बन्धि कार्य

- विश्व व्यापार सङ्गठनका सदस्य राष्ट्रबीच हुने व्यापार सहजरूपमा SPS का प्रावधानवारे व्यक्ति वा विभिन्न निकायहरूका बीचमा जानकारी दिने कार्य गर्ने । यसका लागि सदस्य राष्ट्रका व्यवसायी एवम् संघ संस्थाबाट सम्बन्धित ऐन नियम, Standards, Guidelines आदिको माग भै आएमा उपलब्ध गराउने
- SPS का प्रावधानहरू Stakeholders बीच समन्वय तथा कार्यान्वयन गरी ब्यापार बृद्धिमा टेवा पुर्याउने ।

४. विभागाको विद्यमान कर्मचारी संरचना (केन्द्रीयस्तर)

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारीको विवरण

(क) खाद्य तथा दाना स्वच्छता एवं गुणस्तर नियन्त्रण महाशाखा

सि.न.	कार्यहरू	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	शाखाका जिम्मेवार कर्मचारी	सम्बन्धित शाखा प्रमुख	उच्चरी सुन्ने अधिकारी
१	क. अनुज्ञापत्र तथा निरीक्षण शाखा -बजार/ उद्योग निरीक्षण, खाद्य तथा दाना नमुना संकलन	बजार उद्योग निरीक्षणका बार्षिक कार्यक्रम, अनुगमन निरीक्षण फारमहरू खाद्य तथा दाना नमुना संकलनका खाद्य ऐन नियम अनुसारका अनुसूचीहरू उद्योग निरीक्षण फारम उजुरी/ गुनासो	यथाशिघ्र कार्यालय समय भित्र	निवेदनको हकमा रु १० को टिकट	खा अ अ श्री मोहन कृष्ण ओझा - तोकिएका खाद्य/दाना निरीक्षकहरू	व.खा.अ.अ. श्री किशोर खत्री	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
२	-खाद्य तथा दाना उद्योग स्थापना गर्न सिफारिस दिने	विभागाबाट उपलब्ध निवेदन फारम उद्योग दर्ताको निवेदन प्रतिलिपी/ सिफारिश पत्र उद्योगमा प्रयोग हुने मेसिनरी, प्रविधिक जनशक्ति, कच्चा पदार्थ आदिको प्रस्ताव भएको प्राविधिक स्वीमको प्रतिलिपी (बिस्तृत स्किम- दुध तथा दुग्धजन्य, त्र. पानी, बाल आहार, मासुजन्य, तेलजन्य, जुस जन्य)	३ दिन	रु १० को टिकट	खा अ अ श्री मोहन कृष्ण ओझा - तोकिएका खाद्य/दाना निरीक्षकहरू	व.खा.अ.अ. श्री किशोर खत्री	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
३	-अनुज्ञापत्र प्रदान गर्ने	विभाग बाट उपलब्ध हुने निवेदन फारम उद्योग दर्ता प्रमाण पत्र को प्रतिलिपी उद्योग धनिको नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी	१५ दिन	रु १० को टिकट नियमानुसारको राजस्व दस्तुर रु २०० देखि	खा अ अ श्री मोहन कृष्ण ओझा	व.खा.अ.अ. श्री किशोर खत्री	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)

सि.न.	कार्यहरू	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	शाखाका जिम्मेवार कर्मचारी	सम्बन्धित शाखा प्रमुख	उजुरी सुन्ने अधिकारी
४	-अनुज्ञापत्र नवीकरण गर्ने	सम्बन्धित व्यक्तिको पासपोर्ट साइज को २ प्रति फोटो उद्योग निरीक्षण प्रतिवेदन नमुना संकलन गरी नमुनाको विश्लेषण प्रतिवेदन, लेबुलको नमुना विभाग बाट उपलब्ध हुने निवेदन फारम विभाग बाट प्रदान गरीएको अनुज्ञापत्रको सक्कल प्रति उद्योग बाट उत्पादन भएको खाद्य पदार्थको नमुना, उद्योग निरीक्षण प्रतिवेदन (आवश्यकता अनुसारका) नमुना विश्लेषणको प्रतिवेदन उत्पादन खाद्य पदार्थमा प्रयोग गरिने लेबुलको नमुना	१५ दिन	रु १० को टिकट श्रावण देखी असोज मसान्त भित्र रु २०० देखि रु ४००० सम्म उद्योगको लगानीको आधारमा राजस्व दस्तुर (असोज मसान्त पश्चात जरिवाना लाग्ने)	खा अ अ श्री मोहन कृष्ण ओझा - तोकिएका खाद्य/दाना निरीक्षकहरू	व.खा.अ.अ. श्री किशोर खत्री	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
५	ख.आयात निर्यात गुण प्रमाणिकरण शाखा -खाद्य वस्तु आयात निर्यातको लागि	आयात हुने खाद्य वस्तुको सवालमा निवेदन साथ Invoice letter, Quality certificate, Certificate of origin नमुना वा लेबुल	३ दिन	रु १० को टिकट र विश्लेषण Parameter अनसारको दस्तुर	खा अ अ श्री दशरथ कुमार वर्मा	व.खा.अ.अ. श्री भिम प्रसाद पुलामी	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)

सि.न.	कार्यहरू	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	शाखाका जिम्मेवार कर्मचारी	सम्बन्धित शाखा प्रमुख	उजुरी सुन्ने अधिकारी
६	ग. स्तर निर्धारण शाखा - खाद्य ऐन २०२३ र नियमावली २०२७ अनुसारको स्तर निर्धारण सम्बन्धिको कार्य गर्ने	खाद्य पदार्थ नमुनाको विश्लेषण प्रतिवेदन (आवश्यकता अनुसार), वाणिज्य, घरेलु वा कम्पनी दर्ता, PAN Code, Exim Code Certificate क) सन्दर्भ सामग्री पुनरवलोकन अध्ययन ख) आवश्यकता अनुसार नमुना संकलन, प्रयोगशाला विश्लेषण, विश्लेषण द्वारा अध्ययन एवं comparison ग) बैठक संचालनको तयारी	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र लक्ष्य बाडफाइ अनुसार		खा अ अ श्री सन्तोष ढकाल	व.खा.अ.अ. श्री बिमल कुमार दाहाल	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
७	-खाद्य पदार्थको स्तर कार्यविधि एवं निर्देशिका सम्बन्धि कार्य गर्ने	सन्दर्भ सामग्री पुनरवलोकन अध्ययन, बैठक संचालनको तयारी	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र लक्ष्य बाडफाइ अनुसार		खा अ अ श्री सन्तोष ढकाल	व.खा.अ.अ. श्री बिमल कुमार दाहाल	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
	-खाद्य ऐन नियम तर्जुमा एवं परिमार्जन कार्यको समन्वय गर्ने	सन्दर्भ सामग्री पुनरवलोकन अध्ययन, बैठक संचालनको तयारी	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र लक्ष्य बाडफाइ अनुसार		खा अ अ श्री सन्तोष ढकाल	व.खा.अ.अ. श्री बिमल कुमार दाहाल	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
	-स्तर निर्धारण एवं कार्यविधि सम्बन्धि आवश्यक नमुना	सन्दर्भ सामग्री पुनरवलोकन अध्ययन	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र लक्ष्य बाडफाइ अनुसार		खा अ अ श्री सन्तोष ढकाल	व.खा.अ.अ. श्री बिमल कुमार दाहाल	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)

सि.न.	कार्यहरू	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	शाखाका जिम्मेवार कर्मचारी	सम्बन्धित शाखा प्रमुख	उजुरी सुन्ने अधिकारी
	संकलन गराउने र विश्लेषणलाई पठाउने	नमुना विश्लेषणपत्र विश्लेषण प्रतिवेदन					
	कार्यविधि/स्तर आदिको प्रचार प्रसार गर्ने	सन्दर्भ सामग्री पुनरवलोकन अध्ययन, संकलन, छपाई, बितरण, प्रचार/प्रसार	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र लक्ष्य बाडफाइ अनुसार		खा अ अ श्री सन्तोष ढकाल	व.खा.अ.अ. श्री बिमल कुमार दाहाल	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)
	घ. आहारपूरक खाद्य पदार्थ नियमन शाखा - खाद्य ऐन २०२३, खाद्य नियमावली २०२७ - आहारपूरक कार्यविधि २०७२ अनुसार रजिस्ट्रेशन एवं नियमन गर्ने	विभाग बाट उपलब्ध हुने निवेदन फारम पासपोर्ट साइज फोटो १ सम्बन्धित व्यक्तिको नागरिकताको प्रतिलिपि उद्योग दर्ताको प्रतिलिपि उत्पादन उद्योग, सो देशको खाद्य स्वच्छता नियमन गर्ने निकायबाट त्यस्ता उत्पादनहरू उत्पादन तथा उद्योग संचालन गर्ने अनुमति प्राप्त उत्पादनको फर्मलेसन र सोको आवश्यक वैज्ञानिक आधार प्रयोग गरिएका एक्टिभ इंग्रेडीएन्टस् र सो को विश्लेषण बिधि उत्पादन बिधि र सो को फ्लोचार्ट उत्पादनको गुणस्तर तथा स्वच्छता मापदण्ड (उद्योग स्तर) उत्पादनको प्याकेट डीजाइन तथा प्रयोग गरिएको लेबल	१५ दिन	रु १० को टिकट नियमानुसारको राजस्व दस्तुर रु २०० देखि ४००० सम्म (लागानीको आधारमा) नमुना विश्लेषण आवश्यक परे Parameters को आधारमा राजस्व दस्तुर	खा अ अ श्री इश्वर सुवेदी	व.खा.अ.अ. श्री क्षितिज श्रेष्ठ	महानिदेशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	शाखाका जिम्मेवार कर्मचारी	सम्बन्धित शाखा प्रमुख	उजुरी मुन्ने अधिकारी
		उक्त उद्योगले उत्पादन प्रक्रियामा असल उत्पादन अभ्यास (गुड म्युन्युफ्याक्चरिंग प्र्याक्टिस, जिएमपी) लागू गरेको उत्पादक देशको खाद्य स्वच्छता नियामक निकायबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशाला वा एन्क्रिडिटेड प्रयोगशालामा परिक्षण गरी लेबलमा दाबी गरिएका पोषक तत्वहरु तथा स्वच्छता मापदण्ड विश्लेषण भएको सम्बन्धित देशमा बिक्रि बितरणका लागि कुनै बन्देज नभएको नेपालमा बिक्रि बितरणका लागि तोकिएको आधिकारिक बिक्रेता वा आयातकर्ता यसका अलावा आवश्यकता अनुसार माग गरिएका थप अन्य कागजातहरु					
	-आहारपूक खाद्य पदार्थ नविकरण गर्ने	क) विभाग बाट उपलब्ध हुने निवेदन फारम ख) विभागबाट प्राप्त भएको आहारपूक रेजिस्ट्रेशनको प्रतिलिपि ग) लेबल सहितको स्याम्पल	दिन	रु १० को टिकट श्रावण देखी असोज मसान्त भित्र रु २०० राजस्व दस्तुर	खा अ अ श्री इश्वर सुवेदी	व.खा.अ.अ. श्री खितिज श्रेष्ठ	महानिर्देशक डा. मतिना जोशी (वैद्य)

सि.न.	कार्यहरू	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	शाखाका जिम्मेवार कर्मचारी	सम्बन्धित शाखा प्रमुख	उजुरी मुन्ने अधिकारी
		घ) उत्पादन उद्योग, सो देशको खाद्य स्वच्छता नियमन गर्ने निकायबाट त्यस्ता उत्पादनहरू उत्पादन तथा उद्योग संचालन गर्ने अनुमति प्राप्त ड) उक्त उद्योगले उत्पादन प्रक्रियामा असल उत्पादन अभ्यास (गुड म्यनुफ्याक्चरिंग प्रक्टिस, जिएमपी) लागू गरेको च) विश्लेषण, प्रयोगशाला विश्लेषण प्रतिबेदन		त्यस पछि भएमा रु ४००० राजस्व दस्तुर (असोज मसान्त पश्चात जरिवाना लाग्ने)			
	-नमुना संकलन गरि विश्लेषणको लागि पठाउने -प्रचार, प्रसार, तालीम तथा गोष्ठीको आयोजना गर्ने	सम्बन्धित कागजातहरू संकलन, छपाई बितरण प्रचार/प्रसार	बार्षिक कार्यक्रम लक्ष्य अनुसार		खा अ अ श्री इश्वर सुवेदी	व.खा.अ.अ. श्री क्षितिज श्रेष्ठ	महानिर्देशक डा. मतिना जोशी (लैद्य)

(ख) राष्ट्रिय खाद्य तथा दाना रिफ्रेस्स प्रयोगशाला

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैंकलियक व्यवस्था	उजुरी मुने अधिकारी
१	खाद्य ऐन नियम अनुसार प्राप्त नमुनाको परीक्षण	खाद्य नियमावलीको अनुसूची-३ अनुसारको छाप भएको लाहाछाप भएको खाद्य पदार्थका नमुना, दानाको हकमा लगभग ५०० ग्राम खा.नि.को अनुसूची-४ मा तोकिए बमोजिमको भरेको फारम नतिजा अनुसूची-५ मा तोकिए बमोजिमको फारम दाना नियवालीको अनुसूची-३ दा.नि.को अनुसूची-४	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	संलग्न तालिका १ र २ मा उल्लेख भए बमोजिम	खा अ अ श्री दीपेन्द्र घिमिरे	व.खा.अ.अ. श्री कृष्ण प्रसाद राई	उप – महानिर्देशक केशव प्रसाद न्यौपाने
२	आयात निर्यात तथा अनुरोध गरिएका नमुनाको परीक्षण	नमुना निवेदन बाहिर परीक्षण गराएको भए त्यसको प्रमाण आयातित नमुनाको हकमा: Invoice letter Origin Certificate Quality certificate राजस्व बुझाएको भौचर	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	संलग्न तालिका १ र २ मा उल्लेख भए बमोजिम	खा अ अ श्री दीपेन्द्र घिमिरे	व.खा.अ.अ. श्री कृष्ण प्रसाद राई	उप – महानिर्देशक केशव प्रसाद न्यौपाने
३	अनुसन्धानात्मक एवम् अन्य विविध नमुना परीक्षण	नमुना निवेदन राजस्व बुझाएको भौचर	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	संलग्न तालिका १ र २ मा उल्लेख भए बमोजिम	खा अ अ श्री दीपेन्द्र घिमिरे	व.खा.अ.अ. श्री कृष्ण प्रसाद राई	उप – महानिर्देशक केशव प्रसाद न्यौपाने

(ग) खाद्य प्रविधि विकास तथा पोषण महाशाखा

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	वैकल्पिक व्यवस्था	उजुरी मुल्ये अधिकारी
१	खाद्य पोषण सम्बन्धी तालिम	निवेदन, चिठी	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	नेपाल सरकारको नर्मस अनुसार	खा.अ.अ. श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उप- महानिर्देशक श्री उपेन्द्र राय
२	खाद्य प्रशोधन सम्बन्धी एड्भान्स तालिम कार्यक्रम	निवेदन (रु १० को टिकट टास भएको) १ थान नेपालि नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी १ थान प्रवेशिका वा सो सरह उत्तिर्ण गरेको प्रमाणित प्रतिलिपि १ थान	राष्ट्रिय वैनिक पत्रिकामा ३० दिने सुचना प्रकासन हुने एक तालीम कार्यक्रम न्यूनतम ५ कार्य दिनको हुने बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक मासिक विभाजन अनुरूप	रु १० को टिकट टास गर्ने	खा.अ.अ. श्री रोजीना श्रेष्ठ	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उपमहानिर्देशक श्री उपेन्द्र राय
३	खाद्य पदार्थको पौष्टिक तत्व विश्लेषण	निवेदन, चिठी	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	राष्ट्रिय खाद्य तथा दाना रिफरेन्स प्रयोगशाला सरह	खा.अ.अ. श्री पुष्पा भट्टराई	ब.खा.अ.अ. श्री राज कुमार रिजाल	उप- महानिर्देशक श्री उपेन्द्र राय
४	ट्रायल परिक्षण अध्ययन	प्रपोजल लेखन	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत	-	खा.अ.अ. श्री रोजीना श्रेष्ठ	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उप- महानिर्देशक श्री उपेन्द्र राय

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकल्पिक व्यवस्था	उजुरी सुन्ने अधिकारी
५	प्रदर्शनी मेला सहभागिता	-	चौमासिक विभाजन अनुरूप बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	-	खा.अ.अ. श्री साधना मानन्धर	ब.खा.अ.अ. श्री राज कुमार रिजाल	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय
६	प्रविधि लिफ्टेट तथा र प्रकाशन	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	-	खा.अ.अ. श्री रोजीना श्रेष्ठ	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय
७	खाद्य मेला संचालन	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	-	खा.अ.अ. श्री रुपेन्द्र रावल	ब.खा.अ.अ. श्री राज कुमार रिजाल	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय
८	पोषण परिकार विकास	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	-	खा.अ.अ. श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय
९	मिस्रल तथा भिटामिन विश्लेषण विधि विकास	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	-	खा.अ.अ. श्री पुष्पा भट्टराई	ब.खा.अ.अ. श्री राज कुमार रिजाल	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकाल्पिक व्यवस्था	उजुरी सुन्ने अधिकारी
१०	असल खानपान सम्बन्धि प्रचार प्रसार	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	रेडियोबाट सुन्न सकिने	खा.अ.अ. श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री राज कुमार रिजाल	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय
११	खाद्य पोषण अवस्था सम्बन्धि सर्भेक्षण एवं सामुदायिक पोषण सुधार कार्यक्रम	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत चौमासिक विभाजन अनुरूप	-	खा.अ.अ. श्री आनन्द चालिसे	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय

खाद्य प्रविधि विकास तथा पोषण महाशाखा अर्न्तगतका कार्यक्रम)

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकाल्पिक व्यवस्था	उजुरी सुन्ने अधिकारी
१	प्राविधिक फारमर्श सेवा	स्थापित उद्योग: खाद्य प्रविधि विकास तथा पोषण महाशाखामा विकसित निर्धारित फारम (रु १० को टिकट टास) सहित पेश गर्ने सम्भावित उद्यमी: किसान हर	निवेदन (फारम) प्राप्त भएको १ हप्ता भित्र वा सम्बन्धित अधिकृतले तोकिएको मिति उपरान्त १ हप्ता भित्र सम्पर्कमा आएको बखत (मौखिक अनुरोधको आधारमा)	रु १० को टिकट टास गर्ने	खा. अ. अ. श्री रोजीना श्रेष्ठ श्री स्पेन्द्र रावल	ब.खा.अ.अ. श्री हुमा कुमारी बखिम	उप- महानिदेशक श्री उपेन्द्र राय

६. सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

राष्ट्रिय खाद्य तथा दाना रिफरेन्स प्रयोगशालाको विश्लेषण दस्तुर

प्रचलित ऐन नियम कार्यान्वयन तहमा बाहेक आम रूपभोक्ता एवं उद्यमी व्यवसायीहरूले नियमानुसार लाग्ने परिक्षण दस्तुर बुझाई तालिका नं. १ अनुसार प्रयोगशाला विश्लेषण सेवा प्राप्त गर्न सक्नेछ । यस प्रकारका विश्लेषण सेवाहरूको हकमा परिक्षण दस्तुर बुझाई, नमुना प्रयोगशालामा प्राप्त भएको मितिले सामान्यतया निम्न अनुसारको समय अवधि भित्र विश्लेषण नतिजा उपलब्ध हुन सक्नेछ ।

तालिका नं. १

सि.नं.	खाद्य पदार्थ	परिक्षण दस्तुर (रु.)	परिक्षण समयावधि (दिन)
१	तोरीको तेल	११००/-	४
२	बनस्पति तेल (प्रशोधित)	५५०/-	३
३	क्रुड आयल (घ्यू तेल उद्योगको लागि आउने कच्चा पदार्थ)	३००/-	३
४	गाई भैसीको घ्यू	७५०/-	४
५	बनस्पति घ्यू	७००/-	३
६	तरल दुध	६५०/-	४
७	कन्डेन्स मिल्क (Condensed)	५००/-	४
८	मखवन	१४००/-	४
९	बदामको मखवन	१०००/-	४
१०	बरफ	१४५०/-	४
११	दही	८५०/-	४
१२	शिशु दुध आहार, शिशु आहार (पौष्टिक तत्व)	१०००/-	४
१३	शिशु आहार, शिशु दुध आहार (शक्षम जैविक परिक्षण)	७००/-	६
१४	धुलो दुध (Whole milk)	१३००/-	३
१५	धुलो दुध (Infant formula)	१३००/-	४
१६	जाम, जेली, मार्मलेड, स्क्वास, फलरस, फुट सिरफ, फलफुलको पेय पदार्थ	७००/-	५
१७	टोमाटो केचप, टोमाटो सस (माइक्रो बायोलोजी समेत)	११५०/-	८

सि.नं.	खाद्य पदार्थ	परिक्षण दस्तुर (रु.)	परिक्षण समयावधि (दिन)
१८	टोमाटो जुस	६००/-	४
१९	अचार	३००/-	४
२०	क्यान्ड फल पदार्थ	७५०/-	४
२१	हल्का पेय पदार्थ	२००/-	३
२२	मासु तथा मासु जन्य पदार्थ	९००/-	५
२३	पिटो, मैदा, सूजी	६००/-	४
२४	बिस्कुट, पाउरोटी	४५०/-	४
२५	कुकिज	५००/-	४
२६	चाउचाउ	८००/-	४
२७	दालमोठ भुजिया	६५०/-	४
२८	चिनी	६५०/-	४
२९	मिश्री	८००/-	४
३०	मह	१०५०/-	४
३१	चकलेट, टफि	७००/-	३
३२	चीवीङ्गम	४५०/-	३
३३	खाद्यन्न/दलहन	४००/-	३
३४	बेसन	५००/-	४
३५	जिरा, धनिया, मरिच		
	क) ग्रेडिङ्ग ख) गुणस्तर	३००/- ५५०/-	२ ४
३६	खुर्सानीको धुलो	८५०/-	४
३७	नुन	६५०/-	३
३८	बेसार	७००/-	३
३९	चिया	५००/-	८
४०	चिकन तथा चिज सिजपिंग पाउडर प्राउन्ड क्रेकर, अजिनामोटो	३००/-	३
४१	सस (Oyster, Chilly etc.)	८००/-	४
४२	हल्का पेय पदार्थ पाउडर	४५०/-	३
४३	भिनेगार	८००/-	४
४४	बेकरी सर्टिपिङ्ग	७००/-	४

सि.नं.	खाद्य पदार्थ	परिक्षण दस्तुर (रु.)	परिक्षण समयावधि (दिन)
४५	कोकोनट पाउडर	१०००/-	४
४६	तोरि गेडा (ग्रेडिङ्ग)	२५०/-	१
४७	दाना/दाना पदार्थ	१५५०/-	७
४८	मिनरल वाटर (माइक्रो बायोलोजी समेत)	२५००/-	७
४९	विक्रिण परिक्षण	१०००/-	२
५०	माइकोटक्सिन टेष्ट	१०००/-	३
५१	पेस्टिसाइड टेष्ट	१०००/-	३
५२	माइक्रो बायोलोजी टेष्ट	तालिका नं. २ मा तोकिए अनुसार प्रत्येक जीवाणुको परिक्षण गरे बापत लाग्ने दस्तुर अनुरूप	५-७
५३	खाद्य वस्तुहरुको पोषकतत्वहरु	विश्लेषण दस्तुर नियमानुसार लाग्नेछ	७-१०

द्रष्टव्यः

- १) माथि उल्लिखित समयावधि सामान्य अवस्थामा मात्र मान्य हुनेछ ।
- २) सामान्य अवस्था भन्नाले बिजुली, पानि तथा विश्लेषकको उपस्थितिलाई जनाउँदछ ।
- ३) प्राविधिक रोक्यावट भएमा परिक्षणको लागि थप समय लाग्न सक्नेछ ।
- ४) तालिका नं. १ मा उल्लेखित खाद्य पदार्थ तथा पेय एवं पानिको परिक्षण वाहेक अन्यको हकमा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागमा सम्पर्क गर्नु पर्नेछ ।
- ५) आफुले चाहेका Parameter मात्र विश्लेषण गराउनु परेमा तालिका नं. २ अनुरूपको दस्तुर लाग्ने छ । यस्तो परिस्थितिमा प्रयोगशालाबाट नै समयावधि तोकिने छ ।
- ६) नमुना शुक्रबार दर्ता हुन आएमा, समयावधि कार्यालय खुलेको दिन देखि गणना गरिनेछ ।
- ७) सामान्य परिस्थितिमा समयावधि गणना गर्दा कार्यालय खुलेको दिनलाई मात्र गणना गरिनेछ ।
- ८) विश्लेषण नतिजा तोकिएको समय अवधि, दिनको २.०० बजे पछि प्राप्त गर्न सकिनेछ।
- ९) माथी उल्लेखित सेवाहरु यस विभागको राष्ट्रिय प्रयोगशाला बबरमहल, काठमाडौं तथा उपलब्ध भौतिक सुविधाको आधारमा विराटनगर, पोखरा, हेटौंडा, नेपालगञ्ज तथा धनगढीमा अवस्थित कार्यालयहरुका प्रयोगशालाहरुबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
- १०) पदार्थको प्रकृति अनुसार विश्लेषण सेवाको नतिजा प्राप्त हुने अवधि फरक फरक हुनेछ

तालिका नं. २
विश्लेषण परिक्षण दस्तुर

क्र.म.	विवरण	रकम	दिन
१	जलांश (moisture)	१००/-	१
२	प्रोटीन (protein)	२००/-	२
३	कार्बोहाइड्रेड (carbohydrate)	२००/-	४
४	सुगर (sugar)	२००/-	२
५	स्टार्च (starch)	२००/-	२
६	ठोस पदार्थ (total solids)	२००/-	१
७	फ्याट (fat)	२५०/-	३
८	भष्म (ash)	१५०/-	२
९	भिटाविनहरू प्रत्येकको (भिटाविनA, भिटाविनC)	२००/-	३
१०	मिनरलहरू धातु अधातु तत्व प्रत्येकको	२००/-	३
११	अम्लता (acidity)	१००/-	१
१२	क्षारियता (alkalinity)	१००/-	१
१३	प्रिजर्भेटिभ प्रत्येकको	२५०/-	१
१४	रंग जाँच (color)	२५०/-	२
१५	क्रुड फाइबर	३००/-	३
१६	ग्रेडिङ्ग (खाद्यन्न वा मसला वा अन्य) प्रति पारामिटर	१००/-	३
१७	पानीमा घुलनशिल भष्म (water soluble ash)	१५०/-	३
१८	एसिडमा नघुल्ने भष्म (acid insoluble ash)	१५०/-	३
१९	अल्कोहोलिक एक्स्ट्राक्ट (alcoholic extract)	१५०/-	२
२०	घुलनशिलता (solubility)	१००/-	३
२१	नुनको मात्र (salt)	१५०/-	१
२२	माइकोटोक्सिन (mycotoxin), प्रति टक्सिन	१०००/-	४
२३	पेष्टिसाइड (pesticide), प्रति पेस्टिसाइड	१०००/-	४
२४	रेडिएसन (radiation)	१०००/-	४
२५	मोल्डकाउन्ट	१५०/-	४
२६	यिष्ट र यसका स्पोरहरू	१५०/-	४

क्र.म.	विवरण	रकम	दिन
२७	टोटल व्याक्टेरिया	१५०/-	४
२८	कोलिफर्म	२००/-	७
२९	साल्मोनेला	३००/-	४
३०	स्टेफाइलोकोकस	३००/-	७
३१	क्लाष्ट्रिडियम बोटलिनम र परफ्रिनजेन्स प्रत्येक	३००/-	७
३२	स्ट्रेप्टोकोकस	२००/-	७
३३	बासिलस सिरस	२००/-	७
३४	भिन्नयो	२००/-	४
३५	लिस्टेरिया	२००/-	७
३६	नोमाटोडस, सिरट, ओभा, लार्भा, प्रत्येकको (microscopic)	५०/-	१
३७	अरु शुक्ष्म जिव सम्बन्धि जाँच प्रत्येकको	२००/-	६
३८	रिफ्रक्टिभ इन्डेक्स वा वी.आर.आर.	१५०/-	१
३९	स्यापोनिफिकेसन भ्यालु	१५०/-	१
४०	आयोडिन भ्यालु	१५०/-	१
४१	सापोनिफइन नहुने पदार्थ	२००/-	२
४२	फि फ्याटी एसिड अथवा एसिड भ्यालु	१००/-	१
४३	एबर्स बेलर भ्यालु	१००/-	१
४४	हेक्सामोमाइड टेष्ट	१००/-	१
४५	रिसर्च मिसल भ्यालु	१५०/-	१
४६	आजिमोन आयल टेष्ट	२५०/-	३
४७	बाउडियान टेष्ट	१००/-	१
४८	बोसो परिक्षण	१००/-	२
४९	खनिज तेल	२००/-	१
५०	पग्लिने विन्ड	१००/-	२
५१	पेरोक्साइड भ्यालु	१५०/-	१
५२	उमालेको पानिमा घुलनशिल एक्ट्रयाक्ट	१५०/-	२
५३	कैफिन	१५०/-	२
५४	फोस्फेटेज टेष्ट	१५०/-	३

क्र.म.	विवरण	रकम	दिन
५५	मिथिलिन ब्लु टेष्ट	१५०/-	२
५६	रेसाप्यूरिन टेष्ट	१५०/-	३
५७	बाइकार्बोनेट टेष्ट	१००/-	१
५८	ग्लुकोज टेष्ट	१००/-	२
५९	स्टार्च टेष्ट	१००/-	२
६०	घुलनशिल ठोस पदार्थ	५०/-	१
६१	फल पदार्थको न्यूनतम भाग	५०/-	१
६२	ड्रेन्ड वेट	५०/-	१
६३	फ्रुट कन्टेन्ट	२००/-	१
६४	उड्ने तेल	१५०/-	२
६५	नउड्ने तेल	१५०/-	२
६६	लेड क्रोमेट जाँच	५०/-	१
६७	करक्यूमिन	१५०/-	२
६८	नुन	१५०/-	१
६९	माथिको सूचीमा नपरेका अन्य विश्लेषण परीक्षण, प्रति पारामिटर	२००/-	

तालिका नं. २

बिश्लेषण दस्तुर (दाना एवं दानाजन्य पदार्थ)

क्र सं	विवरण	रकम रु.	दिन
१	गुणस्तर जाँच (Nutrition Value)	१५५०/-	
२	प्रति माइकोटक्सिन (Per Micotoxin)	१०००/-	

७. विभागको निर्णय प्रकृया:

विभागको सम्बन्धित शाखाबाट निर्णय गर्नुपर्ने विषयको प्रकृया सुरु हुन्छ र शाखाको रायसहितको फाइलमा सम्बन्धित शाखा प्रमुख हुँदै उपमहानिर्देशककोमा पुगी त्यसमा राय लेखी महानिर्देशककोमा पेश हुन्छ र महानिर्देशकबाट निर्णय हुन्छ ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

निर्णय उपर गुनासो तथा उजुरी सुन्ने अधिकारी महानिर्देशकलाई तोकिएको छ ।

९. सम्पादन गरेको कामको विवरण

प्रचलित खाद्य ऐन तथा नियमावली अनुरूप विभागले गर्नसक्ने कार्यहरू

प्रगति (२०७६ श्रावण, भाद्र, आश्विन)

क्र.सं	मुख्य मुख्य कार्यहरू	इकाई	हालसम्मको प्रगति
१	अनुगमन निरीक्षण (खाद्य / दाना उद्योग)	पटक	८०
२	अनुगमन निरीक्षण (होटल रेष्टुरेण्ट, राजमार्गका होटल)	पटक	१३
३	नमूना संकलन	संख्या	६२२
४	खाद्य तथा दाना नमूना विश्लेषण (राष्ट्रिय खाद्य तथा दाना रिफरेन्स प्रयोगशाला)	संख्या	१२५७
५	रेपिड रेस्पोन्स मोडालिटीबाट अनुगमन	पटक	१०
	खाद्य आयात निर्यात निरीक्षण तथा प्रमाणिकरण	संख्या	६६८०
६	आहारपूरक खाद्य पदार्थको गुणस्तर प्रमाणीकरण	संख्या	२०२
७	मुद्दा दायरी	संख्या	०
८	होटेल स्तरीकरण लोगो वितरण	पटक	४३
९	स्वरोजगार मुलक तालिम, खाद्य प्रशोधन, स्वच्छता र SPS सम्बन्धि तालिम	संख्या	२४
१०	खाद्य पोषण तालिम	संख्या	१
११	खाद्य मेला सन्चालन	पटक	०
१२	ट्रायल पारिक्षण अध्ययन	पटक	३
१३	असल खानपान सम्बन्धि प्रचार प्रसार	पटक	४०
१४	खाद्य बस्तुको पौष्टिक तत्व विश्लेषण	पटक	४३

१०. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद

कार्यालय प्रमुख : डा. मतिना जोशी वैध, महानिर्देशक

सूचना अधिकारीको नाम पद : श्री सचित कुमार वाईबा, जिल्ला न्यायाधिवक्ता

११. विभागले प्रयोग गर्ने गरेको प्रमुख ऐन नियम तथा निर्देशिकाहरूको विवरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

विभागको काम संग सरोकार राख्ने प्रमुख ऐन तथा नियमहरूको सूची

- खाद्य स्वच्छता नीति २०७६
- खाद्य ऐन २०२३
- खाद्य नियमावली २०२७
- दाना पदार्थ ऐन २०३३
- दाना पदार्थ नियमावली २०४१
- खाद्य पदार्थहरूको अनिवार्य मापदण्ड
- दाना पदार्थहरूको अनिवार्य मापदण्ड
- आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु (विक्री वितरण) ऐन २०४९ र नियमावली २०५१
- आयोडिन युक्त नून (उत्पादन तथा वितरण) ऐन २०५५

विभागबाट गरिने कार्य एकरूपता तथा निश्चित मापदण्डका आधारमा कार्य सम्पादन गर्न तयार भएका निर्देशिकाहरूको सूची

- दुध तथा दुग्ध पदार्थको स्वच्छता एवं गुणस्तर निर्देशिका २०७५

- आयात निर्यात निरिक्षण तथा गुण प्रमाणिकरण प्रणाली सम्बन्धी निर्देशिका २०६३
- मासुजन्य पदार्थ उत्पादन, प्रसोधन तथा बिक्री बितरण सम्बन्धी निर्देशिका २०७३
- प्रशोधित पिउने पानी उत्पादन मापदण्ड सम्बन्धी निर्देशिका २०७४
- खाद्य स्वच्छताको आधारमा होटेल रेस्टुरेन्ट स्तरीकरण गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका २०७४
- आहारपूरक (डाइटरी सप्लिमेंट) खाद्य पदार्थ नियमन कार्यविधि २०७२
- प्रयोगशाला म्यानुअल
- प्रयोगशाला एक्रिडिएशन ISO/IEC 17025:2017
 - फ्याट एण्ड आयल २००३
 - ल्याबोराटोरी म्यानुअल मिल्क एण्ड मिल्क प्रोडक्ट २०१९
 - ल्याबोराटोरी म्यानुअल माइक्रोबायोलोजी २०१९
 - ल्याबोराटोरी म्यानुअल टि, कफी एण्ड स्पाइसेज २०१९
 - ल्याबोराटोरी म्यानुअल फूड एडिटिभ एण्ड कन्टामिनेन्टस २०१९
 - ल्याबोराटोरी म्यानुअल अल्कोहोलिक विभरेज २०१८
 - ल्याबोराटोरी म्यानुअल फ्रुट एण्ड भेजिटेबल २०१८
- खाद्य प्रशोधन तालिम प्रशिक्षक निर्देशिका २०५८
- खाद्य तथा पोषण योजना एवं व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम मोड्यूल २००२
- स्याम्पल डिस्पोजल निर्देशिका २०६०
- तालिम सम्बन्धि नर्म्स २०५७
- खाद्य प्रयोगशाला निर्देशिका २०५९
- खाद्य प्रयोगशाला निर्देशिका २०५९
- खाद्य मेला सञ्चालन कार्यविधि २०७४

१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण (२०७६ श्रावण, भाद्र, आश्विन)

(रकम रु हजारमा)

क्र सं	बजेट उपशीर्षक (कार्यक्रम)	वार्षिक विनियोजन	खर्च त्रैमासिक
१	खाद्य पोषण तथा प्रविधि	४३७५००	३२५१९.४२
२	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण आयोजना	२१९८०	०
	जम्मा	४५९४८०	३२५१९.४२

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण:

नियमानुसार तोकिएबमोजिमको अन्य विवरण समेत आवधिक रुपमा विभागको वेवसाइटमा राख्ने गरिएको छ ।

१४. अधिल्लो आ.व. मा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण:

सार्वजनिक निकायको वेवसाइट भए सो को विवरण, सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण, सार्वजनिक निकायले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सोको प्रगति प्रतिवेदन विभागबाट सञ्चालित कार्यक्रमको विस्तृत प्रगति प्रतिवेदन विभागको वेवसाइट www.dftqc.gov.np मा राखिएको छ ।

१५. सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि:

विभागले सचिवस्तरबाट स्वीकृत सूचनाको वर्गीकरण तथा संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधि बनाई लागु गरेको छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २७ को उपदफा १ बमोजिम सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचनाहरूमध्ये केही सूचना तोकिएको अवधिसम्म गोप्य राख्नसक्ने गरी वर्गीकरण गरिएको छ । यस विभागले उपलब्ध गराउनुपर्ने सूचनाको विवरण मध्ये कुनै मुद्दाको अनुसन्धान, तहकिकात तथा अभियोजनसँग सम्बन्धित सूचना

दिंदा अपरिपक्व भई अनुसन्धानमा प्रभाव पर्न नदिन मुद्दा हेर्ने अधिकारी समक्ष मुद्दा दायर नभएसम्म गोप्य राख्ने भनि सूचनाको वर्गीकरण गरिएको मन्त्रिपरिषदको परिपत्र मिति २०६८ माघ १ देखि लागु भइसकेको छ । तसर्थ खाद्य ऐन, २०२३ अन्तर्गत मुद्दा दायर गरिएका उद्योगहरूको नामावलीको सूचना उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा जिल्ला अदालत समक्ष मुद्दा दायर भइसकेका मुद्दाहरूको नामावलीको सूचना अनुसूची १ मा उल्लेखित ढाँचा अनुसार सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ । साथै यस्ता मुद्दा सम्बन्धि सूचनाहरू मुद्दा दायरीको मितिले २५ वर्षसम्म सुरक्षित राखिन्छन् । प्रयोगशाला विश्लेषण सम्बन्धी सूचनाहरू विश्लेषणको मितिले १० वर्षसम्म सुरक्षित राख्ने व्यवस्था छ तथा सामान्य प्रकृतिका सूचनाहरू १ वर्षसम्म सुरक्षित राखिन्छन् ।

अनुसूची १

क्र सं.	उत्पादकको नाम र ठेगाना	खाद्य पदार्थको नाम	व्याच नं.	ब्राण्ड	मुद्दा दायर मिति

१६. सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदन र सो उपर दिएको विवरण:

यो त्रैमासिक अवधिमा कुनै पनि सूचना माग नभएको ।

१७. सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएमा वा हुने भएको भए सोको विवरण:

सम्बन्धित जानकारी विवरणहरू समेत विभागको वेबसाइटमा राख्ने गरिएको छ र आवश्यकता अनुसार नीति, निर्देशिकाहरू, कार्यविधि र अनिवार्य गुणस्तरको संगालो छपाई त्यस्ता प्रकाशनहरू वितरण गर्ने गरिएको ।